

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 316/2020-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. júla 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Alektum, s. r. o., Šoltésovej 14, Bratislava, IČO 44 721 587, zastúpenej advokátskou kanceláriou Hudec s. r. o., Lazaretská 23, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Marek Hudec, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení so základným právom vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s právom vlastníť majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26 Co 128/2016 z 18. apríla 2017 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Alektum, s. r. o., odmieta pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. septembra 2019 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti Alektum, s. r. o., Šoltésovej 14, Bratislava, IČO 44 721 587 (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátskou kanceláriou Hudec s. r. o., Lazaretská 23, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Marek Hudec, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení so základným právom vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s právom vlastniť majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 26 Co 128/2016 z 18. apríla 2017 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“).

2. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že predmet ústavnej sťažnosti vedenej pod sp. zn. Rvp 1598/2019 je totožný s ústavnou sťažnosťou vedenou ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1566/2019 okrem označeného porušovateľa základného práva. Z obsahu obidvoch ústavných sťažností vyplýva, že sťažovateľka bola stranou v konaní vedenom Okresným súdom Dunajská Streda pod sp. zn. 8 C 13/2015 v procesnom postavení žalobkyne, ktorá sa žalobou proti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“), domáhala zaplata sumy 3 467,39 € s príslušenstvom. Okresný súd Dunajská Streda rozsudkom č. k. 8 C 13/2015-93 z 11. februára 2016 konanie o zaplata sumy 473,40 € s príslušenstvom zastavil, vo zvyšku žalobu zamietol, sťažovateľke vrátil súdny poplatok v sume 22,80 € a žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Krajský súd na odvolanie sťažovateľky rozsudkom č. k. 26 Co 128/2016-119 z 18. apríla 2017 (ktorého sa týka prejednávajúca ústavná sťažnosť) potvrdil rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 8 C 13/2015-93 z 11. februára 2016 v napadnutej zamietajúcej časti a v časti trov

konania ako vecne správny. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 5 Cdo 123/2017 z 30. mája 2019 (ktorého sa týka rozhodnutie vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1566/2019) odmietol sťažovateľkou podané dovolanie podľa § 447 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) v spojení s § 422 ods. 1 písm. a) CSP.

3. Sťažovateľka vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 1566/2019, o ktorej bolo rozhodnuté nálezom ústavného súdu č. k. I. ÚS 382/2019-46 z 28. januára 2020, ktorým ústavný súd zrušil uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 123/2017 z 30. mája 2019 a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, namietala to, že najvyšší súd odmietol ňou podané dovolanie s odôvodnením, že ustanovenie o zníženom majetkovom cenze podľa § 422 ods. 1 písm. b) CSP je aplikovateľné len na prípad, keď dovolanie podáva spotrebiteľ. Keďže dovolateľom bol dodávateľ, nie spotrebiteľ, pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa názoru najvyššieho súdu platil majetkový cenzus v sume desaťnásobku minimálnej mzdy.

3.1 Vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1598/2019 sťažovateľka smeruje svoju argumentáciu proti rozsudku krajského súdu č. k. 26 Co 128/2016-119 z 18. apríla 2017, pričom poukazuje na rozdielnu rozhodovaciu prax najvyššieho súdu a predovšetkým krajského súdu na ňou nastolenú aplikáciu zákonného znenia § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 31. decembra 2016 (ďalej len „zákon č. 483/2001 Z. z.“). V tomto smere sťažovateľka poukázala na viaceré rozhodnutia krajského súdu s rozdielnou aplikačnou praxou tejto právnej otázky. Podľa jej právneho názoru využitím jednotlivých metód výkladu správnym právnym výkladom § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. je: *„Ak je napriek písomnej výzve banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky celú svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku (teda vrátane časti, ktorá ešte nie je splatná a s ktorého splnením dlžník nie je v omeškaní) postúpiť inej osobe. Právo postúpiť túto pohľadávku banka nemôže využiť, ak klient ešte pred postúpením uhradil banke omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva. Ak ale súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti*

toho istého peňažného záväzku presiahol jeden rok, potom je banka oprávnená postúpiť zvyšnú časť pohľadávky, aj keď klient pred postúpením uhradil banke omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva.“ Krajský súd mal v napadnutom rozhodnutí na tento výklad rezignovať, keď potvrdil rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 8 C 13/2015-93 z 11. februára 2016, ktorým súd konanie o zaplatenie sumy 473,40 € s príslušenstvom zastavil, vo zvyšku žalobu zamietol z dôvodu nedostatku aktívnej legitimácie sťažovateľky, a to z dôvodu, že nepreukázala platné postúpenie žalovanej pohľadávky na seba od pôvodného veriteľa s poukazom na § 52 ods. 4, § 53 ods. 8, § 565 Občianskeho zákonníka a § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z.

4. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka požiadala, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Ústavné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR ako i právo podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a ústavné právo podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR ako i právo podľa čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1. k Európskemu Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd sťažovateľa, rozsudkom Krajského súdu Trnava sp. zn. 26Co/128/2016 zo dňa 18.4.2017 porušené boli.

Zrušil Rozsudok Krajského súdu Trnava sp. zn. 26Co/128/2016 zo dňa 18.4.2017 a vec vrátil na ďalšie konanie Krajskému súdu SR,

Priznal sťažovateľovi náhradu trov konania pred Ústavným súdom SR.“

II.

Právomoc ústavného súdu

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní návrh na začatie konania neodmietne alebo ho nezamietne podľa § 57, prijme ho na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu.

13. Podľa § 122 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť môže podať osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené jej základné práva a slobody.

14. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

15. Vec sťažovateľky bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená sudcovi spravodajcovi Liborovi Duřovi a v zmysle čl. II bodov 3 a 5 rozvrhu práce bola predbežne prejednaná vo štvrtom senáte ústavného súdu v zložení Miroslav Duriř (predseda senátu) a sudcovia Ladislav Duditř a Libor Duřa.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

16. Ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc

ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

17. Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je totiž založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje. Právomoc ústavného súdu je teda vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom.

18. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Inak povedané, prípustnou je ústavná sťažnosť nielen vtedy, ak sťažovateľ podal opravný prostriedok, ale tiež (a najmä), ak konanie pred všeobecnými súdmi už skončilo a jeho výsledok preto môže byť preskúmaný ústavným súdom, a to výhradne z hľadiska ochrany ústavou zaručených základných práv a slobôd, ktoré neboli rešpektované ostatnými orgánmi verejnej moci. Pokiaľ právny predpis ustanovuje, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu del'by moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho

právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie právomoci ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti.

19. V dôsledku nálezov ústavného súdu č. k. I. ÚS 382/2019-46 z 28. januára 2020, ktorým ústavný súd okrem vyslovenia porušenia označených práv aj zrušil uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 123/2017 z 30. mája 2019 a vec mu vrátil na ďalšie konanie, bude mať najvyšší súd opätovne príležitosť, ale aj povinnosť rozhodnúť o sťažovateľkou podanom dovolaní smerujúcom proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu. V dôsledku tejto skutočnosti sa bude musieť pri viazanosti právnym názorom ústavného súdu v ním riešenej otázke prípustnosti dovolania ústavne konformným spôsobom vysporiadať aj so sťažovateľkou uplatnenou námietkou týkajúcou sa ústavne konformného výkladu § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. V dôsledku toho právomoc najvyššieho súdu na základe už uplatneného právneho prostriedku ochrany základného práva sťažovateľkou ako dovolateľkou predchádza právomoci ústavného súdu. Ústavný súd preto odmieta sťažovateľkou podanú ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. a), § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. V dôsledku odmietnutia sťažovateľkou podanej ústavnej sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej uplatnenými návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júla 2020

Miroslav DURIŠ
predseda senátu